

uvoz, domači dobavitelj PES filamentov pa nan kljub obljubam še pred mesecem dni ne pošlje surovine oz. v zelo majhnih količinah – niti četrtnarochenega. Težave nabave domače surovine so nas pripravile do tega, da se, vsaj začasno, preusmerimo tudi v uvoz PES filamentov.

Drugi večji problem so stalni izpadi električne energije. Od DES Novo mesto smo dobili podatek, da je bilo od 1. 1. – 30. 9. letos natanko 69 izpadov električne energije. Kaj pomeni tak izpad v Kodranki, si verjetno vsak težko predstavlja – ustavi se celotna proizvodnja, za katero je, ravno zaradi dolgega zagona strojev, potrebna kontinuirana proizvodnja. Danes nas vsak tak izpad „stane“ do dva dni proizvodnje. Upamo pa, da bo ta čas zagona z večjo usposobljenostjo delavcev sčasoma zmanjšan. O daljšem časovnem obdobju govorim zato, ker predvideva DES napeljavo industrijskega daljnovoda (1 – 2 izpada letno) za Metliko šele leta 1982 – seveda le takrat, če bo taka investicija predvidena tudi v srednjeročnem planu razvoja metliške občine 1980–85, za kar se moramo resnično zavzeti.

O problemih in težavah zagona proizvodnje v Kodranki bi lahko še in še pisala – kaj od nujno potrebnega nam še manjka, kako moramo delati, da bo prav, vendar je vse bolj ali manj v naši moči, zato se bomo rajši potrudili, da težave odpravimo brez prevelikega tarnanja.

JOŽICA CIGIČ

vezilo

GLASILO DELOVNIH LJUDI
DO BETI IN KOMETA

Prav vse je v naših rokah

Za proizvodnjo preje v novi Kodranki lahko rečemo, da je stekla. Ne še s polno zasedbo vseh instaliranih strojev, niti s polno zmogljivostjo posameznega stroja, ampak kljub predvidenim in nepredvidenim problemom – dela se vendarle.

V septembru smo na novih teksturiranih strojih izdelali

pribl. 75 t preje. Ob polni zasedbi instaliranih zmogljivosti, ustreznim filamentom (stroji so grajeni za nove filamente imenovane POY, ki jim za razliko od dosedanjih – klasičnih manjka ena tehnološka faza – so delno orientirani in na velikih kopsih) ter najugodnejših pogojih dela (stalna el. napetost) bi lahko izdelali 160 t. Iz nove proizvodnje je bilo v septembru prodano 40 t preje. Po proizvedeni, kakor tudi prodani količini smo v Kodranki pod planom. Pa ne, ker bi toliko slabše delali, bolj verjetno zato, ker smo nekoliko preveč optimistično planirali. Računali smo, da bomo pričeli s poskusno proizvodnjo že nekje marca, aprila – pričeli

smo šele julija, barvarna pa bo pričela z obratovanjem šele novembra. Gotovo da se z novimi, drugačnimi stroji, novimi surovinami in novimi delavci ne da takoj doseči kvalitetne proizvodnje v količini, ki jo dovoljuje zmogljivost stroja. Kar se tiče strojev, usposobljenosti strokovnega kadra in delavcev, ki delajo neposredno na stroju, bi lahko v novembru Kodranka skupaj z barvarno proizvajala prejo s polno zmogljivostjo strojev.

Zal pa nas tareta dve večji težavi, na kateri v Beti bolj težko vplivamo, in sicer pomanjkanje surovine ter izpadi električne energije. Kar se tiče surovine, smo za tričetrtno zmogljivosti zaenkrat vezani še na

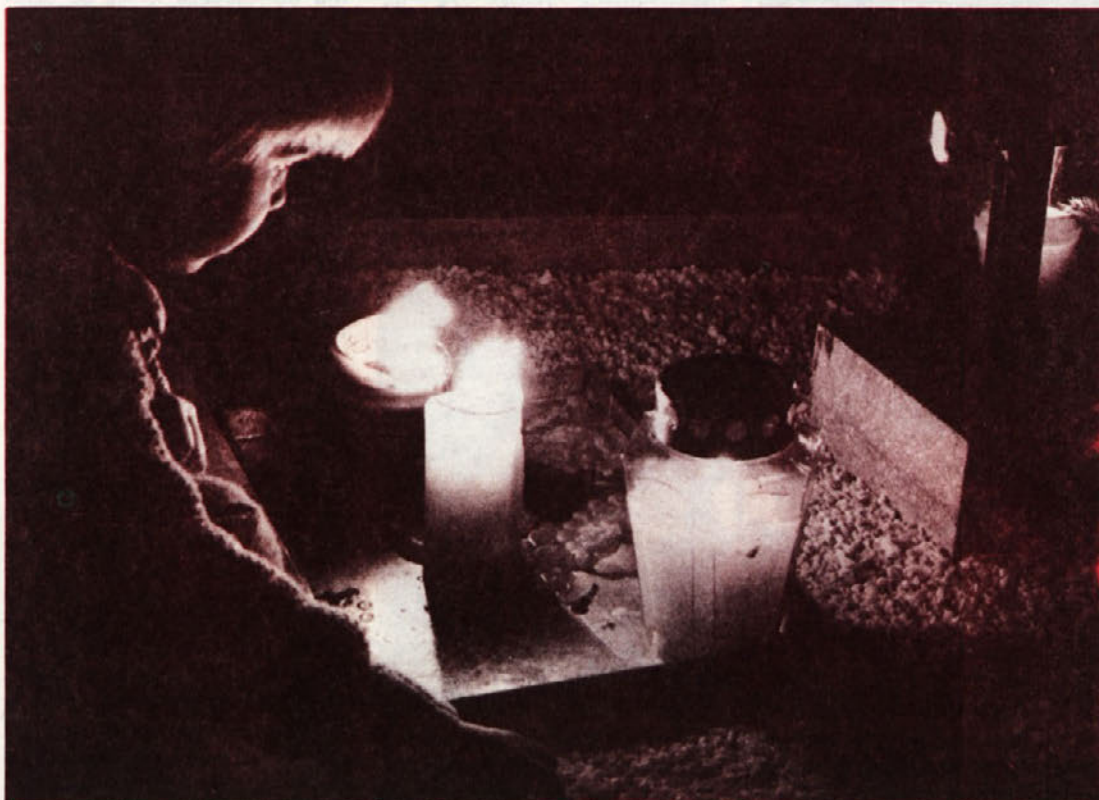
Podčrtali smo

V Beti obstajajo svobodne dejavnosti, delajo. V letu 1980 bodo dobile svoje mesto tudi v gospodarskem načrtu. To je gotovo lep napredek, ki zagotavlja širši razmah ljubiteljskih dejavnosti, tistega udejstvovanja, ki združuje, zblizuje ljudi, jim razbija monotonost vsakdana, ponavljanje istih del.

Društva, ki žele (in potrebujejo) materialno podporo, morajo pripraviti do konca januarja delovne programe. Podčrtajmo, da naj bodo zgrajeni premišljeno, delovno, naj bodo dinarsko ovrednoteni. Razmišljamo pa še naprej. Merilo za dodeljevanje denarne pomoči naj bo delo, mogoče bolje povedano:

izvedene akcije, izpeljani programi. Želja in načrtov v oblakih ne bi smeli podpirati, ne bi jih smeli plačevati, kajti s tem lahko naredimo več škode kot koristi. Več denarja naj dobi tisti, ki več dela, več naredi, več pokaže. Le tako bomo pravilno stimulirali društva, skupine, le tako se bodo lahko razvijali.

Društva so tako dobila novo razsežnost, ki je gotovo ne bodo napravila.

VEZ S PREDNIKI – Jutri je dan mrtvih, dan, ki je nevidna, a trdna vez v nenehni krogotoku življenja in smrti. Že dolgo pred njim so po grobovih zagorele svečke, še dolgo po njem grobovi rajnih ne bodo samevali.

Na novi poti

Letos poteče dveletni mandat sekretarjem, namestnikom in sekretariatom osnovnih organizacij Zveze komunistov, zato je prav, da pregledamo delo, trenutno stanje in nadaljnje smernice, ki jih bomo sprejeli ob volitvah, mesto in vlogo ZK v združenem delu.

Zveza komunistov se je znašla v **Beti na novi poti**, ko so bili ukinjeni sveti ZK. Morala si je poiskati nov način organizira-

Akcija Nič nas ne sme presenetiti je uspela. Tudi v Beti, kjer so sodelovali domala vsi zaposleni. Pripravljenost ekip je bila velika, vsakdo je poznal svojo nalogo in vlogo, zato ni moglo priti do spodrseljave. Lahko smo mirni, če bi kdajkoli prišlo do česa nepredvidenega. Ocena izvedene akcije: odlično. Foto: Janez Žele Več na 7. str. pod naslovom „Sodelovali smo vsi.“

nosti, postati je morala bolj samoiniciativna, ustvarjalna. OOKZ so postale samostojna subjektivna sila, ki se bori na čelu delovnih ljudi za uveljavljanje samoupravljanja, za boljšo produktivnost in doseganje čim boljših delovnih rezultatov, za uveljavljanje delegatskega sistema, zakona o združenem delu, ki narekuje uresničevanje politike delitve po delu. Vprašanje je seveda, če smo bili v vsem dosledni, če smo se resnično vključili v vse oblike boja za boljši jutri.

Moramo priznati, da smo bili pri tem večkrat togi in nedosledni, da nismo vsi in vedno upoštevali načel politike ZK in naše socialistične družbe, ki temelji na svobodnih samoupravnih odnosih.

Čeprav so dobile OOKZ novo vlogo, se še niso popolnoma znašle v njej, postale pa so tudi nekoliko odrezane druga od druge. Najti je bilo potrebno način povezovanja, dogovarjanja za izvajanje skupnih akcijskih stališč. Stvar smo rešili takole: posamezne OOKZ povezuje koordinator, to je eden od sekretarjev OOKZ. Vsakih šest mesecev menjamo koordinatorja. Taka povezava je nujna za usklajeno delovanje OOKZ po TOZD, preprečeno pa je tudi vsakršno vsiljevanje dela OOKZ, ki igrajo enakovredno vlogo v soodločanju na pricipu soglasja.

Člani ZK smo se v pretečenem obdobju zavzemali za uresničevanje stališč ZK na raznih področjih, kot so: zaključni račun, srednjeročni načrt, plani, delegatski sistem, dohodkovni odnosi, medsebojna razmerja in tako naprej.

Treba bo priznati, da delegatski sistem v naši delovni organizaciji ni našel mesta in vloge, ki mu gre. Za to je krivih več faktorjev, največ subjektivnih. Delegacije in delegati so premalo aktivni v svoji vlogi, premalo se zavedajo odgovornosti in pomembnosti svojega dela. Opaziti je, da se ne udeležujejo sej ali pa le v toliko, da zadostijo formalnosti, kar pa je najvažnejše: informacij ne prenašajo v svoje sredine. Morda botruje temu tudi to, da še vedno nimamo ustrezno organiziranega informiranja. Budni postanemo šele takrat, ko kaj zaškriplje ali ko nas kaj udari po žepu. Informacije bi morale biti sveže, kratke, razumljive, delegati pa stalno ustvarjalni.

Spomnimo se besed, ki jih je zapisal pokojni Edvard Kardelj: „Sreče človeku ne more dati ne sistem ne partija ne stranka, srečo si človek lahko ustvari le sam.“

Bistvo delegatskega sistema niso le stotisoči delegatov, pogosti sestanki, ampak neposredno izražanje volje interesov delovnih ljudi. Cilj nam mora biti boljša proizvodnja, večji izvoz, pri vsem tem in še čem drugem pa ne smemo pozabiti na delovnega človeka, na njegovo počutje, na medsebojne odnose, na delitev po delu, na kadre, ki so v Beti še vedno velik problem. Še vedno dajemo prednost strokovnemu kadru, razumljivo, da ne zbeži, premalo pa dajemo poudarka došolanju obstoječega kadra ob delu. No, nekaj je bilo že narejenega glede tega, a vendar, menim, še premalo.

Poglejte: kadarkoli pride do napake, iščemo krivce povesod, le pri odgovornih. Pobiramo drobtinice, namesto da bi zabili žebelj v srce problema, se pravi, v napako in v človeka, ki jo je povzročil. Pri vsem tem je res to, da nam manjka delovne in tehnološke discipline.

Še nekaj bi rad poudaril. V mislih imam skrb za izpopolnjevanje znanja vsega članstva ZK. Na razpolago je veliko marksistične literature, odveč pa ne bi bilo prebrati tudi list Komunist. Sprejemu novih članov bomo morali posvečati v bodoče več pozornosti. Ta stvar ne bi smela biti zgolj formalnost, postati mora priznanje kandidatu za njegovo ustvarjalno delo in spodbuda za naprej. Vrste ZK naj bi imele udarne ljudi, ne pa omahljivcev, ki klonajo pred poudarjanjem „vodilni“, kar se še zmeraj rado dogaja.

V naše medsebojne odnose moramo vnesti vzdušje dobrih delovnih odnosov, večjo storil-

nost, dosledno moramo izpeljati nagrajevanje po delu, saj se s tem res ne moremo pohvaliti v vseh TOZD.

Svojo vlogo igrajo OOKZ tudi na področju SLO in družbene samozaščite, na podružbljanju SLO. Nismo stali ob strani pri zadnji akciji Nič nas ne sme presenetiti, ki je bila v Beti dobo izpeljana in je pokazala dobro pripravljenost na morebitno agresijo ali kako drugo nesrečo. Težiti pa moramo za tem, da bo vsak delavec vedel, kje mu je mesto ob morebitni potrebi.

Ob kopici opravljenih nalog so naše smernice predvsem te:

- borba za izboljšanje materialnih pogojev delavca z zagotavljanjem neodtujljivosti pogojev in rezultatov dela;

- izvajanje zakona o združenem delu in politike delitve po delu;

- izvajanje danih nalog in planov;

- krepiti delavčevo odločanje z osebnim izjavljanjem kot temeljem delegatskega sistema in samoupravljanja ter izboljšati delo delegatskega sistema;

- izboljšati sistem ugotavljanja delovnih rezultatov in nagrajevanja po delu;

- razvijanje zdrave kritike in samokritike ter krepitev odgovornosti;

- samoupravno gospodariti s sredstvi družbene reprodukcije;

- krepitev nove organiziranosti ZK s poudarkom na OOKZ ter s poudarkom na idejno-političnem usposabljanju, pospeševanju in spremljanju dela v vseh družbenopolitičnih organizacijah;

- krepitev sistema samoupravne socialistične demokracije in družbenoekonomskih odnosov;

- krepitev SLO in družbene zaščite;

- spodbujati delo delegacij in samoupravnih organov ter izboljšati sistem informiranja;

- delati za boljšo povezanost TOZD in KS;

- Jugoslavija kot neuvrščena država in njen pomen v mednarodnih odnosih in tako naprej.

Pred nami so volilne konference. Pri evidentiranju kandidatov nam mora služiti kot vodilo njihova dosedanja uspešna praksa. Aktivni bodo morali biti vsi člani ZK, sicer bo težko izpeljati vse, kar stoji pred nami.

STANE BRODARIČ

Prava pot

Leto dni je že mimo, odkar smo začeli v TOZD Barvarna izplačevati osebne dohodke po delu, kvaliteti in gospodarnosti.

Od marca do avgusta 1978. leta smo pričeli skupaj s tovarišem Klasincem ugotavljati kvaliteto, količino, zastoje strojev in vse drugo, kar je v zvezi s proizvodnjo.

Prišli smo do zaključkov, da se lahko poveča proizvodnja v TOZD Barvarna z zagotovitvijo pletiva in s stimulacijo proizvodnih delavcev. Najboljša spodbuda za delavce pa je gotovo osebni dohodek. Izdelali smo pravilnik, s katerim smo zajeli zmogljivosti strojev, kvaliteto in gospodarnost, hkrati pa smo znižali normative v poprečju za 20 %, v kalkulaciji pa za 12 %.

Torej smo izdelali pravilnike, delavce smo pripravili na novi način stimulacije dela, od priprave dela pa smo zahtevali

zagotovilo, da bo pletivo redno prihajalo.

Lepo. Startali smo septembra 1978. leta: vsakodnevno smo spremljali gibanje proizvodnje in s strahom pričakovali konec meseca. Strah je bil odveč, kajti dosegli smo največjo proizvodnjo, odkar obstaja barvarna.

Seveda nismo zapostavili kvalitete. Le zaradi primerjave naj zapišem, da smo dosegli septembra 1977. leta 110 ton, septembra 1978 pa že 155. Še večji skok je opaziti v mokri apreturi: proizvodnja se je povečala s 95 na 140 ton in to samo v enem letu. Tako smo spoznali, da lahko dvignemo produktivnost le, če je na razpolago dovolj surovega pletiva pa še, če je TOZD navznotraj pravilno organizirana.

Z enakim tempom smo nadaljevali v oktobru in v novembru 1978.

Za leto 1979 so bile napovedane velike potrebe po barvastem pletivu. Mnogi so dvomili, da bomo zmogli, a se nismo ustrašili, četudi smo se srečevali s pomanjkanjem pletiv, barv, kamikalij (nepravočasno plačilo naročilnic za potrebe barvarne), z ne preveč urejenim odnosom med pripravo dela, pletilnico in barvarno. Naj omenim še to, da imamo zajeto večino proizvodnje v štiri mesece: april, maj, avgust in september. Od nas so zahtevali vsak mesec 150 do

170 ton. V pripravi dela so izračunali, da je bila zasedena barvarna v teh mescih od 135 do 150-odstotno. Resnica je, da smo izpolnili načrt, da, celo presegle smo ga, a se zdaj nekateri sprašujejo, če morda ni kaj v redu z normativi ali s čim drugim. Pomislekom ob rob naj zapišem, da so delali delavci mokre apreture vse proste sobote, da so delali v nedeljo dopoldne, da uslug barvanja več ne iščemo naokoli, da je to delo nekdo opravil, zato ga je treba tudi nagraditi.

S septembrom 1979 smo že dosegli celotno proizvodnjo iz leta 1977, v oktobru bomo presegle proizvodnjo iz leta 1978, torej nam ostaneta še dva meseca za preseg proizvodnje lanskega leta. Prav bo, če vemo, da imamo v letu 1979 enake kapacitete in enako število delavcev kot leto poprej. Veliko več pozornosti pa bomo v bodoče morali posvečati kvaliteti, ki ni vedno zadovoljiva, čemur botrujejo objektivne in subjektivne težave. Ena med njimi je tudi malomaren odnos delavcev do pletiva. Ker je v novem pravilniku kvaliteta zelo poudarjena, upamo, da se bodo zadeve uredile.

Na kraju naj se v imenu vodstva TOZD Barvarne zahvalim tovarišu Klasincu za res dobro sodelovanje in za koristne nasvete.

ČEDOMIR ing. POPOVIČ

dukcijskega materiala na domačem tržišču. Resneje smo se usmerili v to že pred dobrim letom dni. Na zborih delovnih ljudi smo se na podlagi dobro izdelanega investicijskega programa odločili za dvigom rok, da zavestno pristopamo k investicijski naložbi. Takšno odločitev so sprejeli tudi vse družbenopolitične organizacije in samoupravni organi.

Z investicijsko naložbo (1. aza - 21.250.000 din) bomo pridobili razen strojne opreme še nove skladiščne prostore v koristni površini nad 2.500 m² (sedanja skladišča niso primerne). Ob tem se bodo sprostil proizvodni prostori, kjer so sedaj skladišča. S tem bomo ustvarili tudi boljše delovne pogoje, saj so sedanji delovni prostori precej ustesnjeni in v njih ni več mogoče organizirati sodobnih delovnih procesov. Nove proizvodne prostore bomo izkoristili za razširitev proizvodnje za povečani izvoz. Večji izvoz pa bo temeljil na modernizaciji in specializaciji proizvodnje brez večjega števila zaposlenih.

Za 1. fazo investicijske naložbe imamo nad 50 % lastnih sredstev in lahko trdimo, da spoštujemo restriktivne ukrepe, ki omejujejo investicijske naložbe, kjer ni zadovoljiva lastna udeležba.

Odločili smo se tudi za združevanje dela in sredstev za pridobitev reprodukcijskega materiala na domačem tržišču.

Gotovo je to naša druga faza investicijske naložbe, ki jo bomo pričeli uresničevati že v letu 1980 in je tudi neizbežna, če hočemo uresničevati stališča do uvozno-izvozne politike.

Takšna usmeritev naše razvojne dejavnosti nas vključuje tudi v prestrukturirano gospodarstva v srednjoročnem razvoju občine. Počutimo se bolj socialno varni, saj si zagotavljamo tudi vse pogoje za večjo delovno storilnost.

Vsakdo pa mora na svojem delovnem mestu aktivno ustvarjati in se zavedati svoje odgovornosti in ni se nam treba bati napredka, saj si le-tega vsi želimo.

K. F.

Novi obrazi

TEREZIJA GERJEVIČ je strojna šivilja v TOZD Konfekcija Dobova. Njen glas je tih, besede umirjene.

— Pet let nisem nikjer delala. Morala sem biti doma zaradi otrok. Da, prej sem delala v Nemčiji v tovarni moške konfekcije. Stroj mi je tako domač, poznam ga.

*— Koliko časa ste v Beti?
— Od septembra mesca.
— Kako ste pričeli delati?
— Posebnega priučevanja ni bilo. Res je, da zaenkrat pri delu ne dosegam hitrosti, ki bi bila potrebna, a mi bo tudi to uspelo.*

— Kako so vas sprejele sodelavke?

— Lepo. Prijazne so, tovariške.

— Zdaj delate. Kaj boste naredili z zasluženim denarjem?

— Hišo je treba znotraj opremiti.

*— Mož gotovo tudi dela?
— Da. Na železniški postaji. Delava v izmenah, tako da izmenično paziva na punčko. Zapeljeva pa jo tudi k staršem.*

— Menite, da boste zmogli?

— Seveda bom.

BESEDILO: T. G.
SLIKA: JANEZ ŽELE

Enotna odločitev

Na vseh ravneh našega samoupravnega socialističnega razvoja se opozarja, da se moramo hitreje in aktivneje vključevati v mednarodno delitev dela. V delovni organizaciji konfekcija „KOMET“ Metlika smo ta opozorila in stališča sprejeli z vso resnostjo kot svojo obveznost in smo pričeli načrtno uresničevati te odgovorne naloge.

Pregledali smo svoje zmogljivosti in ugotovili, da moramo obnoviti in posodobiti strojni park, specializirati proizvodnjo ter del sredstev nameniti za združevanje dela in sredstev za pridobitev potrebnega repro-

Odmevi s sejma

Letošnji sejem tekstilnih strojev in opreme, ki je bil od 1. do 15. oktobra v Hanovru, je zbudil veliko zanimanje tekstilcev tudi v naši delovni organizaciji, saj je obiskalo to sejmsko prireditelvo okrog petindvajset strokovnih delavcev iz Beti. Štirje smo bili tudi iz TOZD Kodranka in volna, organizacijo obiska pa je prevzel ljubljanski Kompas.

Naša skupina je šla skupaj z delavci iz pletilnice na pot 4. oktobra, vrtili pa smo se v zgodnjih jutranjih urah 8. oktobra.

Med potjo nas je vodil seznanil z mestom Frankfurt, ki je nastalo v 8. stoletju. Ustanovilo ga je rimsko cesarstvo. Na to spominja brežiček, imenovan Roemeberg (Rimski breg). Frankfurt je finančno središče ZRN, zelo pomembno industrijsko ter prometno središče.

Zanimiva je tudi cerkev svetega Pavla, v kateri so kronali nemške cesarje. Mesto ima moderno podzemno železnico. Ljudje iz naselja nimajo modernih vikendov, kot je to navada pri nas, ampak je zunaj mesta naselje majhnih hišic z lepo urejenimi vrtovi.

Med potjo do Braunschweiga smo opazovali okolico. Če človek ne bi vedel, kaj predstavlja ZRN v svetu, bi sklepal, da je Nemčija tipično agrarna dežela, saj smo se vozili ves čas med lepo urejenimi polji. Nismo opazili koščka zemlje, ki bi bil zanemarljiv. No, to je značilno za ta predel ZRN. Dobro vemo, da so drugi predeli ZRN tipično industrijski. Med vojno je bil Frankfurt domala povsem uničen. Nekatero zgodovinsko zanimivo stavbo so restavrirali, ostali del mesta, ki šteje danes okrog sedemsto tisoč prebivalcev, pa so zgradili na novo.

Hanover, kjer je bila razstava, je mesto v gozdu. Petdeset odstotkov mestne površine pokrivajo parki in zelenice. (V Metliki pa se trudimo uničiti še to zelenje, ki ga premoremo.) Hanover je bil nekdanja kraljevina, po številu prebivalcev pa se kosa s Frankfurtom.

Razstaveni prostor, ki se razprostira na nekaj hektarjih, je čudovit.

Seveda smo delavci iz

Kodranke porabili največ časa za ogled tehnologije in opreme za našo dejavnost. Pogovarjali smo se s predstavniki tujih firm, obiskali smo vse pomembnejše proizvajalce teksturirnih strojev, strojev za sukanje itd. Najdlje smo se zadržali v paviljonu ARCT, ki je razstavljal novi tip teksturirnega stroja za nizke denjaže. To je stroj, ki se razlikuje od starega v zgradbi, posluževanju, obliki in še v čem. Stroj ima zmogljivost tisoč metrov v minuti, grelni sistemi so drugačni, vdevanje niti je enostavnejše. ARCT je razstavil še nekaj sukalnih strojev tipa AR, stroje za visoke zavoje, za sukanje gladkih filamentov in tako dalje.

Pozorni smo bili tudi pri nemški firmi Barmag. Ugotovili smo, da so v letu dni precej modificirali stroj za zračno teksturiranje tako, da na nobeni osi nima več jermenov za dovajanje niti, lahko se regulira nivo olja in podobno. Prikazali pa so tudi nov stroj za teksturiranje. Stroj zmora tisoč metrov v minuti, predstavniki pa so nam povedali, da bodo stremeli predvsem k izpopolnitvi tehnologije, ne bodo pa povečevali kapacitet. Barmag je razstavljal tudi sukalne stroje, ki so po moji sodbi vrhunski tehnični dosežek na tem področju.

Švicarska irma Heberlein je predstavila teksturirne stroje tipa Unitex, pri katerih so nas zanimalo predvsem šobe za zračno teksturiranje, ki jih dobivamo zdaj pri Dupontu in plačujemo licenco, pri Heberleinu pa to ne bi bilo več potrebno.

Zadržali pa smo se tudi pri angleškem razstavljalcu teksturirnih strojev, pri firmi Scragg. Prijeten vtis je napravil na nas stroj tipa DCS 1000, ki predstavlja vrhunski dosežek. Stroj je izpopolnjen, unkcionalen, z elektronsko kontrolo, z enostavnim mehanizmom itd.

Ogledali smo si še razstavne prostore Bariavanda, italijanske firme Ratti, ki se je predstavila s sukalnimi stroji in ki slovi v svetu kot soliden proizvajalec. Videli smo zanimive reči.

Pa še to: ogled takšnih in podobnih sejmov je vse prej kot zapravljanje časa in denarja. TONE MATJAŠIČ

Pomagajmo z voščilnicami

Koordinacijski odbor za pomoč žrtvam imperialistične agresije in narodnoosvobodilnim gibanjem pri predsedstvu republiške konference SZDL Slovenije je letos izdal novoletne voščilnice z motivi slovenskih slikarjev. Denar, ki ga bodo zbrali s prodajo voščilnic – komplet desetih bo veljal 70 dinarjev, priložena pa mu bo tudi značka „solidarnost“, je namenjena za pomoč narodom, ki bijejo pravični boj za svojo nacionalno neodvisnost in osvoboditev izpod imperializma, kolonializma, rasizma in vseh drugih oblik nacionalnega zatiranja in podrejanja.

Voščilnice (tudi posamične) bodo na voljo v vseh knjigarnah in papirnicah od srede novembra dalje, že sedaj pa jih je mogoče naročiti tudi po pošti na zvezi prijateljev mladine, Ljubljana, Miklošičeva 16.

V 9 MESECIH ŽE 557 MRTVIH NA CESTAH

Nerazveseljive številke in žalostne novice strašijo iz vseh črnih kronik naših dnevnih in drugih časopisov: v 9 mesecih je terjal promet na slovenskih cestah že 557 življenj, največ v zadnjih 8 letih. Ko nam televizija prikaže grozljive ostanke pločevine in ugasnjenih življenj v njih, nas pretrese. Hudo nam je, a že jutri bomo spet brali enake novice in gledali podobne strahote.

Letos je bilo v septembru med 65 smrtnimi žrtvami na naših cestah kar 18 kolesarjev, 7 motoristov, 8 pešcev, 4 mopedisti, 3 traktoristi in voznik tovornjaka. September je črno zapisan na naših vedno bolj rdečih cestah. V 9 mesecih vsakega leta smo imeli naslednje število mrtvih: leta 1973 – 505, leta 1974 – 402, leta 1975 – 406, leta 1976 – 413, leta 1977 – 454, lani 526 in letos že kar 557. Pred nami so še trije, za promet nevarni jesenski in zimski meseci, čas, ko se število smrtnih žrtev na naših cestah še zveča. Rinemo v prežalosten rekord, ki pomeni že sramoto za našo tehnično kulturo in medsebojne odnose.

Čeprav je bilo sto in tisočkrat zapisano, da je treba v prometu dosledno spoštovati predpise vedenja na cestah, beremo in slišimo vedno znova: iz neznanih vzrokov je nenadoma zvil na levo in treščil v nasproti vozeči tovornjak. Voznik je prehitel strnjeno kolono, pri tem pa je prišlo do težje nesreče. Na cesti je v razbitinah dveh avtomobilov ostalo pet mrtvih ljudi, med njimi dva otroka...

Tveganja in nerazumnega obnašanja je na cestah čedalje več. Igramo se s hitrostjo in radi imamo upanje, da se „nam že ne bo nič zgodilo...“ Število mrtvih na naših cestah pa strahotno narašča. Posledice so grozljive in nepopisne, če pomislimo na vse gorje, ki ostane za vsako nesrečo za svoje, zlasti za otroke, za skupnost in delovno organizacijo, ki mnogokrat izgubljajo v nesrečah dragocene kadre.

Bomo o tem razmislili tudi zdajle, ko beremo te vrstice? Ste kdaj pomislili, kako dolga je vrsta 557 grobov?

N. S.

Iz Barvarne

Že leta 1976, torej na začetku petletnega planskega obdobja, smo se po obravnavi poslovnih uspehov zavedali, na kakšnih temeljih slone dobri proizvodni rezultati. Pri tem smo se še posebno zavedali, da nam rast produktivnosti predstavlja najpomembnejšo osnovo za hitro rast prihodka in dohodka. Pester proizvodni program in želja uresničiti razvojne načrte in druge naloge so nas privedli do potrebe realizirati smotrni investicijski program. Ambicije v razvoju prodaje metraže oziroma tehničnega tekstila so nam kazale potrebo po zamenjavi starih, neekonomičnih in tehnološko zastarelih strojev.

Zelo slabšo strukturo strojev smo imeli v mokri apreturi, tako da smo morali iskati usluge barvanja drugje. Sprevideli smo, da bo treba kupiti moderne barvarske stroje, ki bodo zadovoljili vse naše zahteve.

Take tehnološko univerzalne stroje smo dobili v začetku leta 1977. To so Overflow stroji za barvanje mešanic na bazi poliestra. Posebno nam je bilo do tega, da lahko barva stroj tudi zelo lahke materiale. S tem strojem smo zadovoljili večji del proizvodnega programa, vendar smo potrebovali za proizvodnjo bombažnega perila (Jockey program) še sodobnejši stroj, tako da smo že v naslednjem letu kupili stroj za barvanje bombaža in pliša – Compact. Msoko zastavljeni načrti, ki se stopnjujejo iz leta v leto, pa še visoke planske obveznosti so bili pogoj za nabavo novega barvarskega stroja in za rekonstrukcijo proizvodnih prostorov v mokri apreturi.

Obenem z obnovitvijo strojne parka v mokri apreturi smo investirali tudi v strojno opremo v suhi apreturi. Za tehnologijo pletiv v „črevu“, kot so bombaž, pliš, akril, volna in podobno nismo imeli primerne stroja. Pletivo smo obdelovali na dragem, vendar za to vrsto pletiv neprimernem raztezalnem sušilniku. Ta del proizvodnje smo izpopolnili z nabavo bobnastega sušilnika in sodobnega kalandra. S temi stroji smo dosegli ne samo ustrezno in cenejšo proizvodnjo, temveč smo sprostili tudi zmogljivosti „španramov“ (raztezalni sušilni stroj), ki sta že

bila ozko grlo proizvodnje. V letu 1976 smo rekonstruirali zelo zastarel in neekonomičen sistem ogrevanja na stari španarami s sistemom indirektnega ogrevanja s pomočjo radiatorjev. Avtomobilska industrija se je pričela močno zanimati za velur, kar nas je privedlo do tega, da smo kupili kosmatilni stroj. Rezultat investicije je videti v zelo dobri kvaliteti velurja. Na tem področju smo v državi že zelo priznani.

V preteklih letih smo dobro opravljali proizvodne naloge, še posebno smo razvili program tehničnega tekstila. Menimo, da je prav tu perspektiva našega nadaljnega razvoja.

V letu 1978/79 bomo zaključili obsežen program investicije za montažo parilnika za proizvodnjo lycra kot vodilnega artikla v naši konfekcijski proizvodnji. Razmišljanja pa so nas pripeljala tudi do odločitve o izgradnji novih zmogljivosti tiskanja v tehnicolorju. Tiskarna bo zgrajena iz združenih sredstev Beti-Tehnicolor-Velebit. S proizvodnjo naj bi pričela že v letu 1980.

Nobeno doseženo stanje ne sme biti dovolj dobro, zato je potrebno iskati boljše rešitve in boljše rezultate. Odločili smo se, da bomo v TOZD Barvarna še naprej investirali, ker bomo le tako lahko dosegli boljše poslovne rezultate.

M. D. MIOMIR ČIKIČ

Novi obrazi

JOŽICA PETELINC je mlado dekle. Letos je končala osnovno šolo in se takoj zaposlila v Dobovi, v naši konfekciji.

– Doma sem s Sel. To je pet kilometrov od tu. Kako to, da sem se odločila za šiviljo?

V šoli so nam predstavili ta poklic, pa me je zanimal. Tri iz našega razreda smo šle za šivilje. Drugi dve v Sevnica.

– Ste že prej poznali stroj, šivanje?

– Ne, nisem. To mi je prvo srečanje s strojem.

– Ste imeli priučevanje?

– Nismo. Ne vem, nekako sem se znašla.

– Mislite kaj na nadaljnje šolanje?

– Niti ne. Sem zadovoljna. Morda kdaj pozneje. Ne vem.

– Svojo temeljno organizacijo združenega dela poznate, kajne?

– Bolj slabo. Nihče me ni seznanil z ničemer. Bom že spoznala, brez skrbi.

BESEDILO: T. G.
SLIKA: JANEZ ŽELE

Našemu delegatu

To pismo je namenjeno tebi, tovariš delegat, ki se v zadnjem času ne udeležuješ sej organov upravljanja. Nimam namena, da bi te kritiziral ali dodatno opozarjal na nekaj, kar tudi ti dobro poznaš, a to so pravice, manj pa obveznosti. V zadnjem času pogrešamo tvojo udeležbo na sejah organov upravljanja. Ne vem, zakaj se sej ne udeležuješ, komu kljubuješ. Ali misliš, da je tvoje početje dobro?

Tovariš delegat, na prejšnji seji delavskega sveta delovne organizacije smo te tudi pogrešali, nismo vedeli, zakaj te ni. Tudi tvoji tovariši niso vedeli, kje si. Klicali smo te tudi po telefonu, vendar te od nikoder ni bilo. Najbrž boš povedal, da

je bila seja sklicana prej kot običajno in da tudi gradivo ni bilo dostavljeno. To drži, kaj pa ostale seje delavskega sveta in drugih organov?

Oba veva, da nisi bil in nisi nisi mogel biti prisiljen, da sprejmeš funkcijo delegata. Osebnostno si soglašal s kandidaturom za delegata. Tvoji tovariši so ti zaupali in te izvolili po najbolj demokratični poti (z javnim tajnim glasovanjem) za svojega delegata v upanju, da boš posredoval njihova stališča, mnenja, predloge, kot tudi to, da jih boš obveščal o svojem delu in jim posredoval informacije. Ob izvolitvi si bil morda vesel in ponosen, da si izvoljen, kot smo to tudi vsi. Zakaj danes svoje funkcije ne izvršuješ ravno tako?

Tovariš delegat, morda si se pridružil nekaterim (maloštevilnim), ki mislijo: zakaj naj bi šel na seje organov upravljanja, če je itak vse že odločeno brez mene, tako bo kot so oni predlagali, a to se me ne tiče in podobno. Morda te motijo predlogi sklepov strokovnih služb in delavcev s posebnimi pooblastili (če že hočeš: direktorja). Misliš, da nimajo pravice do dajanja predlogov. Najbrž ne. Ti in predlagatelj sta enako

odgovorna za zakonitost, ustavnost sprejetih sklepov kot tudi za to, da je sprejeti sklep v skladu z načeli morale socialističnega samoupravljanja. Predlagatelj ima še težje breme, saj je osebno odgovoren za predlog sklepa.

Kakor vidiš, tovariš delegat, je tvoje delo nekaj več kot gola udeležba na seji. Če se boš udeleževal sej organov upravljanja, se tudi vključi v razpravo, zato ker neposredno slišiš o problemih in težavah v svoji sredini, jih bolje poznaš kot drugi. S tem boš prispeval k hitrejšemu in pravilnejšemu ugotavljanju problemov iz svoje sredine. Ne bodi skeptičen, da boš doživel ponižanje ali kaj drugega. Tovariš delegat, moram ti povedati, da si čez mero izkoristil dobroto (trije neopravičeni izostanki) kot pogoj za odpoklic. Sej se nisi udeležil trikrat, štirikrat, osemkrat. Tvoji tovariši so potrpežljivi, pripravljivi so, da ti dajo še eno priložnost. Tvoje mesto te čaka. Zato je skrajni čas, da spoznaš svoje pravice in obveznosti. Šele ko jih boš spoznal in izvrševal, imaš pravico pokazati na napake drugih, do takrat pa ne!

M. D.

Novi obrazi

JOSIP KOLENAC je bil zaposlen pet let v Transportno-gradbenem podjetju kot pleskar.

Doma ima kmetijico, zato se je moral prekvalificirati, saj ga zaradi narave dela ni bilo po več dni doma.

„Doma sem iz Brloga pri Kamanju. Ko sem oddal prošnjo za sprejem v Beti, sem dobil takoj pozitiven odgovor. Delam na sukalnem stroju kot sukalec.“

Josipu Kolencu je delalo v začetku težave napeljevanje niti, zdaj pa je seveda že vse v redu.

„Delo v izmenah je naporno, a se bom tudi temu privadil. Delat se vozim z avtomobilom ali pa z avtobusom.“

Ne, nisem popolnoma zadovoljen z osebnim dohodkom. Kakšen dinar več ne bi škodil. Pri določanju višine osebnega dohodka bi morali bolj upoštevati težke delovne pogoje.“

JANEZ ŽELE

VJEKOSLAV LUKICE je popravljaval šivalni stroj, ko sva se pričela pogovarjati.

– Koliko časa ste že v delovni organizaciji Beti, TOZD Konfekcija Dobova?

– Ne dolgo. Šele nekaj dni.

– Od kod ste doma?

– Iz Kraja Donji, to je na oni strani Sotle, osem kilometrov iz Dobove.

– Se vozite v službo?

– Z avtobusom. Saj ni daleč. Pol ure v eno smer.

– Je to vaša prva zaposlitev?

– Ne, ni. Sem izučeni mehanik. Prej sem delal v Zagrebu v 22. decembru. V Beti sem prišel, ker sem tako bliže domu. Imam starše in živim z njimi.

– Vas je kdo seznanil z

Novi obrazi

delovno organizacijo, s samoupravnimi organi, akti?

– Da, tovariš Vujasinovič. Veliko mi je povedal, zato se mi ne bo težko vključiti v delovni proces in v življenje kolektiva.

BESEDILO T. G.
SLIKA: JANEZ ŽELE

MIRJANA TUDIJA se je zaposlila v TOZD Kodranka maja letos. Doma je iz Križevske vasi pri Metliki.

Mirjana je obiskovala enomesečni tečaj, ki je bil organiziran za novo zaposle-

ne delavce v Kodranki. Tečaj je končala uspešno, takoj zatem se je zaposlila.

„Delam kot previjalka, prej sem bila fiksirka na teksturirnem stroju. Delam v dveh izmenah.“

Preden je Mirjana prišla v Beti, ni bila zaposlena ni-

Tako meni Vesna Irt. Nimamo vzroka, da ji ne bi verjeli.

JOŽICA PAVIČ je doma iz Brezovice, pri nas pa je zaposlena štiri mesece. Predno je prišla v TOZD Kodranka, je delala v Industriji motornih vozil na montaži katric, še prej pa je bila v Nemčiji. Delala je v tovarni elektronskih izdelkov.

„Doma imam tri otroke. V Beti sem se zaposlila predvsem zato, ker me je vsakodnevna vožnja v Novo mesto precej utrujala. Delovni pogoji v Beti so v redu, zdaj mi je lažje delati. Rada pa bi napredovala, zato se pri delu trudim in se bom še bolj.“

Jožica Pavič dela v dveh izmenah, tudi sobote in nedelje, potem pa je dva dni prosta. Sodelavke so jo prosile, naj mi pove njihovo veliko željo: da bi bile ob sobotah in nedeljah proste pa še to, da se ne bi branile višjih osebnih dohodkov.

Potem je Jožica Pavič olajšano odšla.

JANEZ ŽELE

kjer. Pravi, da se lepo razume s sodelavkami in s sodelavci.

„Zaslужim bolj malo. Od prejetega denarja dam veliko očetu, meni ostane le kak tisočak. Upam, da bo nekoč bolje, da bo boljši zaslužek in da si bom uredila življenje.“

JANEZ ŽELE

VESNA IRT je zaposlena v TOZD Kodranka in volna

še le tri mesece. Živi v Metliki, kamor se je preselila iz Novega mesta. Njeno prvo delovno mesto je bilo šivanje na šivalnem stroju v Labodu.

Ob delu je Vesna obiskovala še gostinsko šolo, tako, da je delala nekaj časa kot natakarica v Metliki. V kodranki opravlja delo iksirke.

„Hitro sem se naučila delati. V začetku me je bilo precej strah. Nisem vedela, kako se bom navadila delati s stroji, ki so se mi zdeli veliki in zahtevni. Precej pa me je motil tudi hrup, še večji bo, ko bodo preselili sem stare stroje. Vendar se bo dalo z voljo in s potrpljenjem vse premagati.“

Novi obrazi

ZLATA KOLAR se je zaposlila v TOZD Konfekcija Dobova natanko 1. oktobra 1979. leta. Prej je bila tri leta v Lisci, a se ji je bliže voziti z Bizeljskega v Dobovo kot v Sevnico.

– Malce drugačno delo je tu pri nas v Beti, kajne?

– Res je. V Lisci sem šivala nedrčke, oprava sem imela z drugimi materiali. Delo s strojem pa dobro poznam.

– Kako pa osebni dohodek?

– Še ne vem, res ne vem.

– Družino imate?

– Dveletnega otroka imam. Ko delam, je v varstvu v Brežicah. Z varstvom sem zadovoljna, plačati pa moram tisoč šesto dinarjev. Pa sem brez skrbi.

– Šele nekaj dni ste v Beti. Bó šlo?

– Šlo bo, o tem sem prepričana.

T. G.
ZELE

FOTO: JANEZ

VIKTORIJA MLACAK je doma z Velikega vrha blizu Kamanja. Te dni ji je potekla priučitvena doba v Kodranki, se pravi, da so za njo trije meseci privajanja na novo delovno okolje. Viktorija dela s teksturnim strojem.

„Menim, da delavci v Kodranki premalo zaslužimo. Poglejte samo naše delovne pogoje: prenašati moramo močan hrup, delamo pa tudi v dveh izmenah. Da, tudi ob sobotah in nedeljah. Moje želje? Rada bi, da proizvodnja steče, da ne bi bilo toliko zastojev. Ko bo to urejeno, bomo lahko dosegali in presejali postavljene cilje. Bolje bomo opravljali svoje delo.“

Sodelovali smo vsi

V organizirani akciji „Nič nas ne sme presenetiti“ z dne 29. 9. 79 smo sodelovali vsi. Dobro pripravljen plan, ki ga je izdelal štab CZ na predlog komiteja za SLO in DS je bil uspešno realiziran. V programu je bilo predvideno, da bo proizvodna hala konfekcije „KOMET“ bombardirana. Požar naj bi zajel vzhodni in zahodni del objekta.

Na znak sirene so delavci (ob 7. uri) zapustili svoja delovna mesta in odhiteli v zaklonišče. Tako je prispelo v zaklonišče 205 ljudi v dveh minutah in 15 sekundah.

Vse ekipe pri štabu CZ so prejele navodilo o svoji pripravljenosti. Takoj po ugotovitvi enote RBK, da ni nevarnosti strupenih plinov ali žarčenja so stopile v akcijo vse enote. Gasilci in gasilke so pogasili požar. Ekipa za medicinsko prvo pomoč je prenesla vse ranjene na varno mesto in jim nudila prvo pomoč. Narodna zaščita je zasedla svoja mesta okoli vseh objektov in dohodov do tovarne in nihče ni smel stopiti do objektov brez veljavne prepustnice. Dvajset delavk je bilo v pripravljenosti, da bi ob povečani nevarnosti sodelovalo pri reševanju premoženja iz skladiščnih prostorov. V stalni pripravljenosti je bila tudi ekipa za zveze in kurirska služba.

Zbranim delavcem v zaklonišču je govoril odgovorni delavec za agitacijo in propagando o pomenu takšne akcije. Tako se je odvijalo vse brez panike.

Predstavniki iz štaba občinske CZ, ki so opazovali našo pripravljenost, so nam čestitali za dobro organizirano in izvedeno vajo NNNP. Na skupnem sestanku po zaključni vaji pa smo se odločili (najodgovornejši), da bomo imeli podobno interno vajo vsako leto najmanj dvakrat. Sodelovali bomo vsi in tudi, če bo to potrebno, bomo vedeli, kje je naše mesto ob elementarnih nesrečah ali v morebitni vojni. Zato moramo svoje znanje v tej smeri še bolj izpopolnjevati, da bomo resnično pripravljeni ob vsakem času stopiti v akcijo, posebno pa pri obrambi naše svobode, neodvisnosti in naše samoupravne socialistične skupnosti.

Nova knjiga o E. Kardelju

„Vodstvo Prešernove knjižnice mi je predlagalo, naj napišemo knjigo za širši krog bralcev popularne zbirke. Knjiga govori predvsem o dveh mejnikih: Razvoju slovenskega narodnega vprašanja in Smereh razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja. To sta dva temeljna kamna, trdno vgrajena v razvoj slovenske in jugoslovanske družbe. Med njima pa je razpet širok in trden most, ki ga sestavljajo naša revolucija, naš narodnoosvobodilni boj in naš uspešen povojni socialistični samoupravni razvoj, kjer ni niti enega kamna, ki ne bi bil tako ali drugače povezan z ustvarjalno mislijo in delom Edvarda Kardelja.“

Tako med drugim piše Franc Šetinc v uvodu knjige, ki je napisana v obliki vprašanj in odgovorov. S tako obliko želi avtor predvsem pomagati vsem tistim, ki niso vajeni studioznega branja družboslovnih knjig. Spodbuditi jih želi k razmišljanju in k temu, da bi tudi sami segli po izvirnih delih velikana naše revolucije. Gornji odlomek iz uvoda v knjigo nam hkrati predstavlja tudi že njeno vsebino:

s knjigo Razvoj slovenskega narodnega vprašanja je Edvard Kardelj „odprl vpogled v srce družbe“, v kateri je živel in v pravem času (delo je izšlo leta 1939) pokazal pot, po kateri je moral slovenski narod, če je hotel ostati pri življenju. Kardeljeva knjiga je že takrat s preroško močjo dokazala, da

narodnostno vprašanje ni le politično in kulturno vprašanje, temveč je v svoji osnovi družbenoekonomsko in socialno revolucionarno vprašanje.

Že težko bolan je tovariš Kardelj ustvaril svoje drugo najznamenitejše delo Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Z njim nam je dal smernice in temelje nadaljnega razvoja in rasti naše družbene skupnosti. V njem je med drugim tako jasno in prepričljivo opisana bit samoupravljanja, kot je to znal doslej povedati le malokdo med nami.

Bodimo praktični: pomagajmo do nove knjige o Edvardu Kardelju kar največjemu številu naših delavcev! Sindikat v delovni organizaciji naj poskrbi za skupno naročilo ustreznega števila nove knjige. Seznanimo z njo naše samoupravljalce, ohranimo in poglobimo z njo nepozabni lik človeka, ki je bil po besedah tovariša Tita „pol stoletja vojak našega revolucionarnega gibanja, neomajen borec, ki ni poznal umika in oddiha.“

V slehernem okolju se iz dneva v dan ukvarjamo s številnimi vprašanji samoupravljanja in odločamo o bodočnosti. Za uresničitev teh nalog in idej so nam misli tovariša Edvarda Kardelja dragocen napotek, saj so neločljivi del našega programa.

(Naslov za naročila: Prešernova družba, Borsetova 27, 61000 LJUBLJANA). (N. S.)

Zaključevanje na Vinomeru je bilo huda resna stvar. Manekenke, manekenčka in maneken so veliko pripomogli, da so bili videti mnogoštevilni modeli iz kolekcije pomlad-poletje 80 še lepši kot so sicer. Z zaključevanjem in s prikazom modelov

smo končali sredi oktobra.

V bodoče nas čaka šele „glavno“ delo. Vse prodane modele bo treba izdelati in jih spraviti do kupca. Tudi to bomo zmogli, kajne? (Vse

foto: Janez Žele)

Oslček ni prišel slučajno na sliko. Na neparni četrtek ga je prijezdil pred delovno organizacijo Tone Penič. Oba – oslček in Penič – sta vzbudila veliko smeha in pozornosti med zaposlenimi, Tone pa je še dobil stavo, ki bo veljala Toneta Štrclja nekaj krepkih večerij pri Rafu v Kamanju. Z osli se ne gre igrati. Foto: Janez Žele

OSNUTKI NOVIH ZAKONOV V JAVNI RAZPRAVI

Vrsto novih odločitev, sprememb in rešitev prinašajo različni zakoni, bodisi na ravni federacije ali republike, ki so ta čas v javni razpravi. Gre za osnutek zakona o družbenih svetih, zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SRS, zakona skupnosti socialnega varstva, zakona o socialnem skrbstvu, zakona o družbenem varstvu otrok in skupnosti otroškega varstva in zakona o zdravstvenem varstvu. Zanimivo je, da predvidevajo osnutki zakonov sodno varstvo pravic občanov pred posebnim sodiščem združenega dela.

KOLIKO NA TISOČ PREBIVALCEV V SLOVENIJI?

Po izpolnjeni osnovnošolski obveznosti v letu 1977/78 je prišlo v Sloveniji lani:

– 57 srednješolcev na 100 prebivalcev,

tek iz združenega dela: na 1000 delavcev je lani prišlo 173 udeležencev raznih seminarjev, tečajev in predavanj v OZD.

NA LETO: 22 DO 25 TISOČ UČENCEV IZ OSNOVNIH ŠOL

V osemem razredu zaključijo osnovno šolo na Slovenskem na leto od 22 do 25 tisoč učencev. Večina med njimi se odloči za nadaljnje šolanje na srednjih šolah. Polovica osnovnošolcev se vpiše na poklicne šole, tretjina na tehnične in druge strokovne šole, petina pa na gimnazije. Na poklicnih šolah pa ostajajo mesta, predvidena za novince, še vedno prazna; lani je bilo takih mest 16 odst., druge srednje šole pa so bile prezasedene. Na slovenskih srednjih šolah je zadnja leta vsakič po tri in pol odstotka več učencev. V šol. letu 1977/78 se je na teh šolah izobraževalo 84.226 učencev ali kar 42 % več kot pred desetimi leti.

IZ SREDNJIH ŠOL POPREČNO 23.000 UČENCEV

Največ slovenskih srednješolk je v ekonomskih, upravnoadministrativnih in zdravstvenih šolah, med vsemi srednješolci pa jih je skoraj polovica. Šolanje na srednjih šolah uspešno dokonča vsako leto 75 do 80 odst. srednješolcev. Med 23.000 učenci, ki zaključijo vsako leto šolanje na srednjih šolah, je 17 odst. odraslih. Na srednjih šolah za odrasle je največ udeležencev v tehniških in drugih strokovnih šolah. M. S.

PREMOGA IMAMO DOMA ZA STO LET

Energetska kriza po vsem svetu in ponovne podražitve nafte so opozorile na pomen domačih zalog premoga. V vseh razvitih državah namenjajo zdaj vprašanju večje proizvodnje „črnega zlata“ izreden pomen, prav tako pa tudi iskanju novih energetskih virov.

V Jugoslaviji imamo po zdaj znanih podatkih pribl. 20 milijard ton premoga, od tega dve milijardi ton rjavega premoga, 18 milijard ton pa je lignita. Črnega premoga premoremo bore malo. Predlog prihodnjega 5-letnega plana predvideva, da bo proizvodnja premoga v naši državi naraščala hitreje kot industrijska proizvodnja, verjetno za 10 odst. na leto. Pri takem izkopu in predvideni porabi premoga nam bodo zaloge zadoščale za 100 let.

Uspeh v Beogradu

Na nedavnem sejmu Moda v svetu, ki je bil v Beogradu, je prejela naša razstavljena kolekcija najvišje priznanje za kreacijo: Zlato košuto. To je tretja „košuta“ v vitrini delovne organizacije Beti. Našim kreatorkam lahko samo čestitamo in jim zaželimo še veliko takšnih in podobnih uspehov. Kot prvo Ljubljanskega zmaja na spomladanskem sejmu mode v Ljubljani.

UREDNIŠTVO IN BRALCI VEZILA

- 17 študentov na 1000 prebivalcev,
- 361 štipendistov na 1000 srednješolcev,
- 633 štipendistov na 1000 rednih študentov,
- 18,4 odst. je znašal delež srednješolcev v domovih,
- 19,2 odst. pa je bil delež rednih študentov v domovih.

V srednjih šolah je znašal delež mladine od 15–19 let 60 odst., na 1000 prebivalcev v Sloveniji pa je prišlo 257 udeležencev raznih seminarjev, tečajev in predavanj na delavskih univerzah. In še en poda-